

ॐ
वेदधर्मायनमः
पागलनां काव्यो.

प्रयोजक

साह पुनसीभाई अरजूनभाई (पागल)
धुलीआ-खानदेश.

प्रकाशक,

मोहनलाल भुलाभाई (स्नेहयोगी)
धुलीआ-खानदेश.

प्रकाशस्थानः—धुलीआ खानदेश.

मुद्रक,

जयराम घोंडू शेट मसुकर
मालेक श्रीगजानन मुद्रकालय धुलीआ-खानदेश.

संवत् १९७५.

तारीख ९-१०-१९.

प्रती ५००]

[किंमत अमूल्य.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાજિત વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૦૪૩ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પાઠશાળાનાં કાગળો

વિષય ૨૧૩

ॐ

प्रेमधर्म-यनमः

पागलनां काव्यो.

प्रयोजक

शाह पुनसीभाई अरजूनभाई (पागल)
धुलीआ-खानदेश.

प्रकाशक,

मोहनलाल भुलाभाई (स्नेहयोगी)
धुलीआ-खानदेश.

प्रकाशस्थानः—धुलीआ खानदेश.

मुद्रक,

जयराम धोडू शेट मसृग्कर
मालेक श्रीगजानन-मुद्रकालय धुलीआ खानदेश.

संवत् १९७५.

तारीख ९-१०-१९.

प्रती ५००]

[किंमत अमूल्य.

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
ગુજરાતી ની પોરાઈટ-સંગ્રહ

૯૯૪૩

अनुक्रममणिका.

१ आतमराम उडी जाय	३
२ अती पून्यथी नरभव	६
३ ओवेळु हाथे गुमावेरे	७
४ आतमा रुपतो	२४
५ ओढवा पहेरवामाटी	३४
६ अमारो प्रेम न्यारोतो	३७
७ अहीं गुंय छे तहीं गुंय छे	३९
८ आतम जात तारी पीछान	४५
९ आधार एक तमारो	४६
१० उठी आंगु खोली दे	३६
११ चनूगी जग चेतीले	३३
१२ जरा जिव विचार कर मारा	२
१३ जरी समज नादान	५
१४ जिनगुण रसने चाख	८
१५ जगन्ना पडपरथी शोधो	१०
१६ जोतुं आ कळी झलती	३०
१७ जगननी स्वार्थ दृष्टिने	४१
१८ जगतमां तुं मुसाफिर हय	४२
१९ दूर करो तन धुर	६
२० दीठांमिं रंकनां द्रागे	११
२१ देखीलें आख उंवाडीरे	१५

२२	द्रष्टातणा आ दृश्यमां	२६
२३	दृष्टीमात्रे जगत रचनारी	२९
२४	दिलेदिल मेलव साथे	४४
२५	निश्चे जाणतुं जीवडा	४
२६	नथी डर मारे सृष्टिनो	१२
२७	प्रभूना भेदने	२५
२८	प्रभूनी प्रेमरस यारी	२८
२९	पीतामाता नथी तारां	४५
३०	भ्रमण भूसाय भक्तिथी	१६
३१	भजतां स्मरतां शोधिलेने	२२
३२	मानवी माया तजीदे	१
३३	वखत गयो ते न आवे	१३
३४	सूणेतो सूणावुंतूनेरे	८
३५	शाने भूले जोईसुख	१४
३६	स्वपर स्वरुपने विचार	१७
३७	सारासार भावे स्वर्ग	१७
३८	समजेतो समजावुं फरीरे	१९
३९	सूण आत्म मारा	२१
४०	हुं छु तमारो आजनो	२
४१	हे ! जीव ! तारा देहनी	३
४२	हैयानो द्वार गणतां मे	२०
४३	हृदवाळीरे भटकतां जीवडा	३२

पागलनां काव्यो.

प्रस्तावना.

प्रिय वांचक बन्धु !

आ न्हाना काव्योना पुस्तकने मोटी प्रस्तावना करी ' माथा करतां मोटी पाघडी ' प्हेराववानी आवश्यकता नथी, तेम मारी इच्छापण नथी. जेथी फक्त आ न्हाना पुस्तकमां गुंथायेल काव्योना आंतरिक उद्देश सम्बन्धे वे बोल लखी हुं बन्ध रहीश.

काव्यनुं खरुं स्वरुप शुं ? आपणा देशनी कवितानी पद्धतिथी कंइक जुदीज पद्धतिनी पाश्चात्य प्रदेशनी कविता के'वी लखाय छे ? तेनो परिचय कराववो एवा उद्देशथी नहि; परन्तु तालमात्रा (पींगळ) सिवायना पद्य लखाणथीपण अध्यात्मिक विषयनुं परिणाम समाजमां जल्दीथी थवा पामे छे, तेनो गुर्जरप्रजाना सुज्ञ-वर्गने परिचय कराववो, तथा तेवा पद्य लखाणना आंतरिक रहस्य तरफ त्हेमनी अभिरुचिनो प्रवाह दोरवो एवी आंतरिक इच्छाथी आ अध्यात्मिक विषयनो नुन्याधीक अंशे परिचय करावनार काव्योनो समुदाय प्रगट करवानी प्रवृत्ति व्होरी लीधी छे.

આ કાવ્યોના સમુદાયમાંથી કેટલાંક કાવ્યો અર્વાચીન સમયના સપ્તાહિકો તેમજ માસિકો (અજમેર ‘જૈનકોન્ફરન્સ પ્રકાશ,’ ભાવનગર ‘જૈન-સાશન,’ જ્ઞાદેશ્વર ‘સાંપ્રત-સમય’ અને સુરતમાંથી પ્રગટ થતાં ‘દિગમ્બરજૈન’ માસિક) માં તેમજ કેટલાંક કાવ્યો ઇ સ ૧૯૧૬ ‘મુમુક્ષુર્થે કાવ્યમાલા’ તથા કેટલાંક કાવ્યો જૈનધર્મની જુની અને જૂની વાતોને બહાર (પ્રકાશ) માં લાવનાર—‘ધુલીઆ-પ્રાણીરક્ષક સંસ્થા તથા જૈન જ્ઞાનોદય મળ્ડલના ઉપદેશક મી. ગોકઢ્ઢદાસ ન્હાનજી ગાંધી તરફથી ‘પાગલનાં કાવ્યો’ તરીકે પ્રકાશિત થયેલાં દ્વારા જોવામાં આવેલ છે. આજ તેજ કાવ્યોમાં કાવ્યના પ્રયોજક તરફથી કંઈક નવીન પ્રયોજેલાં કાવ્યો મને મઢ્ઢતાં પુનઃ આજ એકંદર કાવ્યો પ્રગટ કરવાનો—અધ્યાત્મિક વિષયના જિજ્ઞાસુઓની સમક્ષ મૂકવાનો શૂભપ્રસંગ શ્રીયુત ‘પાગલે’ મને અધિકારસહ વક્ષ્યો છે, તે સ્વાતે હું તેઓનો અંતઃકરણથી આભાર માનું છું.

કવિત્વ સહિત્યની અભિરુચિનો સમાજમાં વેગ માપવો તે આ પીંગઢ્ઢ-દોષોથી ભરેલા ન્હાના પુસ્તકમાં પ્રગટ થયેલ કાવ્યો (કવિતાના અંનક દોષો હોવાથી) થી અનુચિત ગણાશે, પરન્તુ આ કવિત્વના કેટલાક અજ્ઞાત તેમજ જ્ઞાત દોષોને અપવાદ તરીકે બાદ કરતાં આ કાવ્યોનું ન્હાનું પુસ્તક અધ્યાત્મિકવૃત્તિના જિજ્ઞાસુઓને ઉપયોગી કવિતાઓ જેવોજ ગુજરાતી વાઢમયના રસિક વાંચકો તરફથી આદર

મેઝવે છે, તે માટે તો તેઓનો આનન્દપૂર્વક આભાર માનવો તે એક પરમ કર્તવ્ય છે.

સાક્ષરવર્ય રા. નરસિંહરાવ, ન્હાનાલાલભાઈ તેમજ અન્ય સાક્ષરો તથા લેખકોની કવિતાઓમાટે ગુજરાતી વર્તમાનપત્રોમાં ચર્ચા થવા પામી છે. રા. ન સિંહરાવની કવિતાઓમાટે એક પારસી ગૃહસ્થે ચર્ચા કરી હતી, તો આ ન્હાના પુસ્તકમાં ગુંથાયેલાં કવિત્વના કેટલાક અપવાદો ભર્યાં કાવ્યોમાટે સાહિત્યક્ષેત્રમાં ચર્ચા થાય તો તે સ્વાતે કંઈ વિશેષ નવલ નહિજ ગણાય ! અર્વાચીન જમાનાના ચિન્હોમાંથી દર્શન થાય છે, સ્વરંકે (Pseudo-Sufism) કૃત્રિમ સૂફીવાદનો લેવાશ પ્હેરનારી કવિતાઓ હમણાં હમણાં સાહિત્યના બાજારમાં સ્ટેલી હોવાની સાથે સસ્તી થઈ છે; તેમજ દેશાભિમાન વગેરે સંકુચિત ભાવોનાં ગાનો સમાજના અંતઃકરણોને સુશામદની મારફતે, આકર્ષણ કરતાં થયાં છે. દેશાભિમાનનો વિષય કવિત્વના વ્યાપારમાં પ્રવિષ્ટ ના થાય એમ કહેવાના મારો હેતુ નથી. પરન્તુ પરમપિતાની વિસ્તીર્ણ-માનવ પ્રજાનાં જીવનતત્વોની તથા જીવનોદ્દેશ —આત્મા ઓઝવાનો હેતુ, આગલ એ વિષય નિર્વિવાદ રીતે સંકુચિતજ ગણાશે.

આ ન્હાના પુસ્તકમાં પ્રગટ થયેલ કાવ્યોના પ્રયોજક પોતે પોતાના અંતઃકરણથી કનુલ કરેછે કે,—‘ પોતે કવિ નથી, કવિ થવાનો દાવો કરતા નથી, તેમજ કવિની કીર્તિનોષ્ણ તેઓને લોભ

नथी. ' आवा मनोभावनी साक्ष सुज्ञ वांचकोने आ काव्योमांथीज मळी आवे तेम छे, जेथी ये खाते मारे कंई कहेवानुं बाकी र्हेतुं नथी.

आ काव्योमाटे कंइक विवेचन करवानो आ प्रस्तावनाना लेखकनो इरादो छे. प्रभू ! समय-शानुकुठ बनावशे तो अवश्य ते इच्छा पार पाडीश. एटलुं आशावचन आपी हालतो सुज्ञ वांचकोने हंशवृत्ति धारण करी गुण-ग्राही थई कवित्वना दोषोत्तर्के क्षमानी उदार वृत्तिथी दृष्टि करवा हुं नम्र विनंति करी रजा लउलुं.

स्नेह-सदन, ता. ०।१०-१२ }
धुलीआ-खानदेश.

“ स्नेहयोगी. ”

पागलना काव्यो.

देह विचार.

हरिगीत.

मानवी माया तजीदे हाड मांसना देहनी.
लाभा लाभ विचार करीले राख चिंता चेहनी
जम केरो भय माथे लई तें जन्म लीधो जग्तमां.
याद करी ले ओळखीले पड ना पापना पंथमां.
अमर नथी कों जग महींना कोई तो रहेनार छे
वहे छे राह मृत्यूनी ते तरफ तुंय जनार छे.
बहु पाप कीधां दूभव्यां मन हाय लीधी सौ तणी.
चेती ले मूरख शानमां धर प्रबळ इच्छा सौख्यनी.
मा बाप भार्या भ्रात भगीनी दोस्त सहू संसारना.
क्षणीक सुखनी आश छोडी धर मन प्रभुनी भावना.
देख्यां अनेकां दृष्टिथी द्रष्टांत तें आ सृष्टिना.
विषय सूखने भोगवी पडे मार आखर मुष्टिना.
अंतर तणा उद्गार आ विचारी लेजो मन महीं.

મોક્ષની અભિલાષ ધરીને ચિત્ત રાखો પ્રભુ મહીં
પાગલને જે મન ભાવીંડં લલ્યું અહીં તે તો સહી.
દિલમાં ઉતારી સ્નેહે ભજજો શ્રી જીનેશ્વરને અહીં.

૨

હું છું તમારો આજનો મહેમાન કાલે શું થશે.
આવ્યો એ આત્મા જે રીતે પલ એકમાં ચાલ્યો જશે.
પાછો મલીશ નહીં કોઈ કાલે કોરી અંતર રાખજે.
ઘોટી છે મમતા દેહની હે ! જીવ સત્ય માનજે. ૧
ધારણ કર્યું જે નામ તેતો દીસતું નથી દેહમાં.
જોઈશ જ્યાં ત્યાં દિસસે અવયવ પીંડ આ માંસનાં.
માત તાતે નામ આપ્યું પીંડરૂપી આ દેહનું
માને છે ભ્રાત મગિની માર્યા નામ મોટું સ્નેહનું. ૨
જ્યારે તજી આ દેહથી તૂજ આત્મા દૂરે થશે.
ત્યારે સ્વરૂં આ નામ તારૂં પીંડ દેહ પામશે.
સગાં સંબંધી દૂર થઈ પૂન્ય પાપ સાથે આવશે.
' પાગલ ' કહે હે ! જીવ ત્યારે અવીચલ સુખ પામશે. ૩

૩

(માન માયાના કરનારા રે) એ ચાલ.

જગ જીવ વિચાર કર મારાં રે, તેં કર્યાં છે એ પાપ અકારાં.
નુઠી માયાના આ છે પસારાં રે, મૃત્યુનાં છે સૌ દેહના તારાં. જરા. ૧

सूतरनो तांतणोने पाणी परपोटो बीज करे चमकारां
हे मुज जीवडां समजी ले पलमां—एवां हाल छे तारां थनारां रे—
जरा. २

नकामी कायानां मायामां मूरखां—माने तुं शीद मारां मारां.
मारी झपाटो लेशे पलकमां—कोई न तारां थनारां रे—जरा. ३
सोने मढेल जेवां सूखपाल तारां—महेल शोभायमान न्यारां.
'पागल' कहे आ मनताने मूकी—भज 'महा-वीर' प्रभू प्यारां रे—
जरा. ४

४

(हबे मने हरी नामथो नेह लाग्यो.) ये चाल

हे ! जीव तारा देहनी रचना केवी.

मानी ले मूरखां माटीमां माटी मळेली. हे ! जीव. १

केटली वार आवा देहमां आव्योने केटली वार नीसरी चाल्यो.
अनंत चोन्यासीमां फरी फरी थाक्यो तोये जरिये न प्रभू मन भांख्योरे.
जीव २

सोभुं टीपाय तेम टीपायो प्राणीया तुं शुद्धता पाम्यो न क्याई.
'पागल' कहे जीव शुद्धथा भर्जा प्रभू भजनमां टीपाई रे. जीव ३.

आत्मबोध.

(जेसळ करी ले विचार. माथे जम केरो भार—) ये राह
आतमराम उडी जाय, धर्म पाप रे तोळाय;
कुडीकाय अग्नि खाय; स्वार्थी करे हाय ! हाय !

चालरे जीव प्रभुमां तन्मय थईये.

साचा देव भजी शीवपद लईयेजी:-—

दिन-रात बहीजाय, तारुं आयूं तो खवाय;

धनमाल तुं कमाय, तेथी धर्मना तोळाय,—चालरे०

सोनुं पडयुं माटी मांहय, नीकळी अभिमां तपाय;

शुद्ध त्यारे ते कहेवाय, तपो प्रभू भक्तिमांय—चालरे०

झोळी शबनी बंधाय, तेने खांधेरे लई जाय,

साची खोटी वातुं थाय, मुवे हाथीनुं मूल थाय,—चालरे०

क्यांथी? आव्यो ते विचार, कोण छे ते मनधार;

जावु मे'ली घरबार, श्रेष्ठ भवने न हार—चालरे०

जग माया छे संसार, तेने तजे 'ज्ञान' थाय;

देहभान तो मूलाय, आत्म-ज्ञान ! ते कहेवाय,

सत्य 'महा-वीर' वाणी, "पागल" प्रीते मनगाय—चालरे०

(वैदरभी वनमां बलवले) ये चाल.

निश्चे जाण तुं जीवडा, आ संसारनुं रुप

कृतीम रंग पतंगनुं, तन यौवन धन रुप,

निश्चे. १

स्वारथना सगपण सहू, पूत्र सहोदर माय,

पिना बहेन घरणी वहू, मरतां साथ न थाय,

निश्चे. २

कर्मने वश थई एकलो, भटक्यो चोन्यासी मांझ.

अनंत चोन्यासी फरी वळ्यो, पार पांथ्यो न क्यांय. निश्चे. ३

बे तुज साथ सखावसे, पून्य पाप संभाळ.

बीजा नथी कंई कामना, शीद करे छे जंजाळ.

निश्चे ४

भोळपणे भव हारीयो, रत्न चिंतामणी जेम.

‘ पागल ’ कहे नही आवशे, फी अवसर एम.

निश्चे. ५

अरिहंत नाम स्मरणकरी, भज मन जीनराज.

पामीश पद उत्तम पछी अरिहतथी आज.

निश्चे. ६

(सखी परभव पाप अमाप) ये चाल.

जरी समज समज समज नादान, तारुं हवे शुं थशे.

कीधां पाप अतोल भूलीभान, मलकावी शुं हसे.

जरी. १

कंई समजी ले जीव शान, काया तारी ना थशे.

दिलमांही प्रभुंनुं ध्यान, धरिले भल्लं थशे.

जरी. २

आ जगतनी माया फोक, ते बाजु ना जजे.

मूकी दे मननो सौ शोक, दया दिल धारजे.

जरी. ३

आ संसार तणा जे जन, संबंधी तारां हशे.

मात तात पूत्रादिक बहेन, भार्या अहींया वसे.

जरी. ४

नही धाय कदी वारे तारां, देखंतां बेसी जशे.

पछी व्यर्थ कहे मारां मारां, जे तारां ना थशे.

जरी. ५

पून्य पाप तणो हीसाब, देवा तुं जरुर जशे.

तो पून्य ग्रही बांध गांठ, दूःखी ना तूं थशे.

जरी. ६

येक साचो अरिहंत मान, अंते काम आवशे.

कहे ‘ पागल ’ तजीदे गुमान, एक दिन प्राण जशे.

जरी. ७

हरी गीत.

अती पून्यथी नरभव उत्तम जे मळयो गमावना.
 अमूल्य रहावो ले हवे आ जन्म व्यर्थ हारना.
 क्षणिक सूखना व्यर्थ फांफां मारवा मूकीज दे.
 अनेत सूख अभिलाष मनमां निश्चये मागीजले. १
 अधिकारने बहू धन वधीउं जुं ? वध्यूं ते तो कहे.
 संततीथी कुटुंब वधीयूं व्यर्थ मायाने ग्रहे.
 एन वधतां मोहे फसतां नरेदेहने हारी जशो.
 प्रभू भक्तिमां चित्त राखशो ' पागल ' कहे सुख पामशो. २

सत्य प्रकाश.

(धनाप्री)

दुर करो तन धुर-तमारुं-दुर करो तन धुर.
 व्यर्थ डरोतन धुर-तमारुं-दुर करो तन धुर.
 विविध रहस्ये भयुं जगत आ-शुद्ध तत्वे भरपुर तमारुं०
 तत्व सरोवरे धोतां धोतां तन-प्रगटे खरेखर-नुर-तमारुं०
 सत्ये नुर जव प्रगटे तनमां-विचारे जणाय स्वरूप-तमारुं०
 एकज आस्था दिलपर धरतां-शुद्ध थशे तव कुप-तमारुं०

तन-वाडीमां मिंचे मन-पाणी-आवे मधुगं फुल-तमारुं०
 मस्त वन्या ये पुष्प सुगंधे-ज्ञान बगीचे पुर -तमारुं०
 प्रारब्धो ये देह कुप छे-संचित-सत्य स्वरूप --तमारुं०
 जगत्-विशाळ विचार देहमां रगेरग ज्योत अंकुर-तमारुं०
 ग्वाई मीठां फळ ज्ञान तणांए-वसीये हजुरा हजुर-तमारुं०
 सत्य स्वरूपना साटे अमे तो-प्राण पण करीये दुर-तमारुं०
 राह जडी शुद्ध लेश न तजीये-शर्णे जईये सत् भूय-तमारुं०
 तन-मन-धन ए सत्ये ओवारिता-थईये आभारे न दुर-तमारुं०
 चर्ण धरीये तेज प्रभुना-भवभय करवा दुर -तमारुं०
 विशाळ क्षेत्रे.प्रगट्यो प्रकाश-'पागल' थाय चक्रचुर-तमारुं०

(वेडो बाई वूडतो तारोरे. अंब आई पार उतागे) ये चाल.

आवेलुं हाथे गुमावेरे, समजी संसारे कां नाचेरे.
 मळयो मानवनो जन्म रुपालो, धर्म करणीने काज.
 विषय भोगे राची करीने, हारी जाय भव आज. आवेलुं. १
 मोटा पून्ये दूर्लभ एवो, जैन धर्मनो साथ.
 मळेलुं जग्तमां श्रेष्ठ तने तो, भूलेकां जीननाथ. आवेलुं २
 हुं नथी तारो कोई न मारो, जग्त जंजाल गणाय.
 जाणी बुजीने अंध बेनीन, कूवे पडी पस्ताय. आवेलुं ३
 सह दूनिया स्वार्थ राजा, भूले कां भरमाई.
 ताकी बीली रही उंदर उपर, तके न चुके क्वांई. आवेलुं ४

स्वार्थ विना स्नेह करोने, छांडो मननो द्वेष.

कामक्रोध मोह लोभ विसारी, साधो जे रहयुं शेष. आवेलुं ५

बाळ रमत जुवानीमां सूतो, वृद्धे कर्युं न भजन.

अंतकाळे रडी रडीने थाक्यो, व्यर्थ गमाव्युं जीवन. आवेलुं ६

पापथो डरीने पून्य जमावीले, करतुं परउपकार.

‘ पागल ’ जीनगुण गातां स्मरतां, तरी जाये भवपार. आवेलुं ७

ईश-स्तुती.

(धनाश्री)

जीनगुण रसने चाख, प्राणीरे तुंतो-जीनगुण—

प्रथम कदीतो लागशे खारो, पछी आंबानी शाख— प्राणीरे १

जीन संगतथी मूक्ति मळशे, सिद्ध वचननी साख— प्राणीरे २

काचीरे काया माटीमां मळशे, पलकमां थई जशे राख— प्राणीरे ३

कंचन सम काया कां माने, बंद थशे तूज आंख— प्राणीरे ४

गाडी वाडी लाडी लक्ष्मि, तजी दे तारो साथ— प्राणीरे ५

‘ पागल ’ कहे छे जीन गुण गाओ, खरो मुक्तिनो द्वार— प्राणीरे ६

सदुपदेश संवादमाथी !

(लावणी)

सूणे तो सूणावुं तुंनेरे जंजाळी जीवडा

स्त्री पूत्रे मोह घाल्यो, संबंधीओये भमाव्यो,

लक्ष्मीना लोभे तणायोरे; जंजाळी जीवडा ॥ १ ॥

નિજ નારીને વિસારી, પરની તે પ્રિત ભાઠી,

સાચું સુખ શું તે દેનારી; જંજાઠી જીવડા ॥ ૨ ॥

માથે છોગાં ડંચા ઘાલી, છાતી કાઢી ને તો ચાલી,

દુનિયાને કીધી વહાલીરે; જંજાઠી જીવડા ॥ ૩ ॥

ડંચા અંતરો મંગાવી, તેલ સુગંધી લગાવી,

ડંચા વસ્ત્રે દેહ શું ? સજાવીરે; જંજાઠી જી૦ ॥ ૪ ॥

એવાં એવાં ગાંડાં ઘેલાં, મૂકી દે નકામા ચાઠાં,

જમ કેરા સ્વાય ભાલોરે, જંજાઠી જીવડા ॥ ૫ ॥

અહિં નથી કોઈ તારું, મિથ્યા કાં વદે તું મારું,

કે'તાં તને લાગે સ્વારે; જંજાઠી જીવડા ॥ ૬ ॥

પંચી ટોઢૂ સાથે મઢ્યું, ક્ષણમાં ડડીને ચાલ્યું,

તેમાં તને શું ? જણાયુંરે; જંજાઠી જીવડા ॥ ૭ ॥

પાળી પરપોટો ફુટે, દેહથી તો જીવ છુટે,

પછી પોક માથે મૂકેરે; જંજાઠી જીવડા ॥ ૮ ॥

ઠાઠડીમાં ઠીક ઘાલ્યો, ચાર જણે તો ઉપાઢ્યો,

કાષ્ટે સૂવાડી સઠગાવ્યોરે; જંજાઠી જીવડા ॥ ૯ ॥

હાય ! વોય ! નિત્ય કરે, નકામી પીડાને ઢોરે;

દેહની જો થાય હોઠીરે; જંજાઠી જીવડા ॥ ૧૦ ॥

મો'ટા મો'ટા સાહુકાર, ગરીબ અને ગમાર,

કોઈ રહ્યું ના ન રહેવાના; જંજાઠી જીવડા ॥ ૧૧ ॥

संसारे डूबेल “ पागल ” काढजे ना वात हसी,
ऊरमां उतार उंडीरे; जंजाळी जीवडा ॥ १२ ॥

निश्चयात्म-स्वरूप.

जग्तना पट्ट परथी शोधो-नाथ जे तमारो रे ॥ २ ॥
नाथ जे तमारो-सौने-जग्त तारण-हारोरे-जग्तनाप० ॥ १ ॥

साखी.

जग्तपट्ट द्रष्टें धरो.....जुओ शीवपुर धाम-
अंतर-पट्ट उकेलीने.....घट भाळो आतमराम.
बाह्य भावे भूल्या सघळा-करीतारो मारोरे-ज० २
सृष्टि माया रूप छे.....तजो न आपो ध्यान.
स्थिर सम चित्तने ध्यावतां-भूलाय भ्रांति तमाम—
भूल भ्रम ! शत्रू तारो पास ना' बे विचारोरे ॥ ३ ॥
ग्रहण करवा शीवपद.....ज-गत जग्तज मान.
आवरण ये बदलावतां.....प्रगटे निजरूप भान—
धरीने विचार सारो, तरे दुःखीयारोरे—जग्त० ॥ ४ ॥
तरीवरीया आ पंथर्थी.....शीवरमणीनी माळ-
बरवा प्रेमे शोधती.....हस्ते धरीने थाळ-
योग्यायोग्य शोधनारी, कंथ आनंद कारोरे— ॥ ५ ॥

હસે વસે આ લોકમાં.....શોક નીચ પદ પાય—

હર્ષ શોક નિવારતાં.....સતી ભાળે ક્ષણમાંય—

જોઈલે મન મમે “ પાગલ ” વરસે અમૃત ધારોરે ॥૬॥

આત્મ સિવાયનું સુખ નકામું.

દીઠાં મેં રંકનાં દ્વારો, દીઠાં મેં રાય મંડારો;	
દીઠાં શ્રીમંત ઘરવારો, કંઈયે સુખ દીટું ના.	૧
દીઠી દુઃખી સતી નારી, દીઠી વેશ્યાની પળ બારી;	
દીઠી કુલટા તળી યારી, કંઈયે સુખ દીટું ના.	૨
દીઠાં મેં બાગ ને બંગલા, દીઠાં મેં મ્હેલ ને ગઢલા;	
દીઠા ભાગો ઘણા વનના, કંઈયે સુખ દીટું ના.	૩
દીઠાં નદીતીર ને નાઝાં, દીઠી અમ્મિ તળી જ્વાળા;	
દીઠાં ગિરિવૃદના કંદરા, કંઈયે સુખ દીટું ના.	૪
દીઠાં જોગી અને ભોગી, દીઠાં સન્યાસી ને ત્યાગી;	
દીઠો લેરી ને વિયોગી, કંઈયે સુખ દીટું ના.	૫
દીઠાં છે લમ્મ વરઘોડા, દીઠાં શાંધે જે પોઢેલા;	
દીઠાં હસ્તાં અને રોતાં, કંઈયે સુખ દીટું ના.	૬
દીઠાં ભૂચર અને સ્વેચર, દીઠાં સાગરમાં જ઼઼ચર;	
દીઠાં વળી જે રહ્યાં સ્થ઼઼ચર, કંઈયે સુખ દીટું ના.	૭

દીઠાં મંદિરમાં દેવો, દીઠો મીઠો જગત મેવો;	
દીઠાં સહુ જગતના સ્વેલો, કંઈયે સુખ દીઠું ના.	૮
દીઠી ગાડી અને વાડી, દીઠી મુજને મઠી લાડી;	
દીઠી મૂકી ગઈ માડી, કંઈયે સુખ દીઠું ના	૯
દીઠો આકાશ ને પાતાલ, દીઠો યમનો દરબાર;	
દીઠો છે સહુ તણો વહેવાર, કંઈયે સુખ દીઠું ના.	૧૦
દેખી ના શકે કાં કોય, દેખે શક્તિ જેની હોય;	
દેખે અંતરેથી કોક, કંઈયે દુઃખ દેખેનાં.	૧૧
સદા આનંદસમ સુખો, સદા 'પાગલ' છે લુખો;	
સદા આનંદનો ભૂલો, કંઈયે દુઃખ દેખેના.	૧૨

હર શાનો !

નથી હર મારે સૃષ્ટિનો, શું મારે સૃષ્ટિ તરવી છે;	
સદા આનંદરૂપે છું, શું કરવા દુઃખી થાવું છે.	૧
નહિ પાપી ન ધરમી છું, નહિ કર્તા ન હર્તા છું;	
જનમને મર્ણ છે કોને, હરી ભાગું હવે શાને	૨
કોનો હું ને શું છે કુલ, કુટુંબીઓની માની ભૂલ;	
ધરના ધામ ને ધનમાલ, હરું માયે હવે શાને.	૩
નથી સંતાપ ના તન મન, નથી મુખ વાંચ પેટને પગ;	
ધરમને કરમ છે કોને, તપજપથી હરુ શાને	૪

न आव्यो ना गयो छुं रे, सदा आनंद रमुंछुं रे;	
हर्ष सुख शोक छे कोने, उभो सामे डरुं शाने.	५
नहि जाग्रत नथी निद्रा, मळ्या सौ एक रुपवृंदा;	
विषय इंद्रिय छे कोने, कदि पण हुं डरुं शाने.	६
न देही न विदेही छुं, न नागो न ढंकायो छुं;	
भेद भिन्नताज छे कोने, कदि पण हुं डरुं शाने.	७
देखाती तेज भ्रांति छे, अभेदे तेज त्यागी छे,	
पंचभूत पागल कहे छे, तजी भ्रांति डरुं शाने.	८

समय !

आशा गोडी.

वखत गयो ते न आवे, समज मन—वखत गयो ते न आवे.	
पलनी खबर पडे ना तुजने, सिद्धो तने समजावे.	समजमन १
लघु वयमां तुं रमत गमतमां, व्यर्थही काल गमावे.	समजमन. २
तरुणपणे तरुणीना संगें, तारुण्य नाच नचावे.	समजमन ३
वृद्धपणे चौ बाजुनी चिंता, प्रभूनु स्मरण तजावे.	समजमन ४
काल अचानक आवे त्यारे, कोई तने न बचावे.	समजमन ५
कूडकपट अविश्वासी कर्मो, नित्य तने रखडावे.	समजमन ६
तन-धन-यौवन शरीरना बलनु, व्यर्थ तुं मान धरावे.	समजमन ७
आत्मा विदेशे जतां तन तुजनुं, होली सम तो जलावे.	समजमन ८

चंचल चित्तथी प्रभूने भजीले, जेथी मोक्षपद पावे. समजमन ९
 उत्तम नरभवनो ल्हावो लईले, फरीने कदीये न आवे. समजमन १०
 ज्यांथी भूल्यो फेर गणीले, तारुं आयूप्य उंदीर खावे. समजमन ११
 “ पागल ” समज सानमां काई, ‘अवसर फेर न आवे’ समजमन १२

जीवने उपदेश.

(मझा देतें हय कथा धार तेरे बाल घुंघरवाले)

शाने भूले जोई सुख, जे छे नर्के लई जनारो.

नर्के लई जनारो, चोराशी फेरवनारो शाने १

क्षणिक सुख अभिलाषा, तेनी जाण सदा निराशा.

तजी क्षण विषय सुख आशा, धर धर्मरुपीं किनारो. शाने २

लक्ष्मिनी आशा भारी, शींद तेंतो मनमां धारी

कुलटा सम देशे विसारी, कोई हाथ नथी धरनारो. शाने ३

अहंकार तजी दे मननो, तेम नाशवंत आ तननो.

भूली जई सदा आ धननो, था प्रभूपदने भजनारो. शाने ४

मायामां शुं लपटायो, स्नेह संबंधमांही फसायो

जेथी धर्म मार्ग भूलवायो, फक्त धर्मसाथ करनारो. शाने ५

मात तात भ्रातने भार्या, जेणे कोईने नथी तांर्या.

पण अनंत भव भटकाव्या, ए मोह न तारणहारो. शाने ६

‘पागल’ शीख दे जीवने, तज मोह लोभ क्षण सुंखने.

अहंकार तजी प्रभूपदने, जे अनंत सुंख देनारो. शाने ७

(बेडो चाई बुडतो तारोरे)

देखीले आंग्व उघाडीरे, लेशे तने काळ पछ डीरे.	
घडीमां उठीश घडिमां बेसीश घडिमां करीश काम.	
सूवा बेसवा जमवा न्हावामां फरवामां नथी आराम.	देखीले १
आखी जींदगी काम करीने खोयो मीठो अवतार.	
लेश न ओलख्यो अंतर आत्माने क्यांथी पामीश पार.	देखीले २
बालपणुं गयूं जुवानी वही गई वृद्धना हालहवाल.	
अणचित्यो कालज आवी पकडशे खेंची जशे तत्काळ	देखीले ३
म्हेल मेडीमां तरुणीसाथे रम्यो तूं विषय भोग.	
आखर समज कोई दिने थशे, पलभरमां वियोग.	देखीले ४
दोस्त न तारो भाई छे न्यारो स्वार्थी भगिनी जाण.	
तातने मात छे मोहना प्यारा, भार्या दूःखनी खाण	देखीले ५
सगा संबंधीओ काम न आवे, भीडे भागे दूर.	
आत्मज्ञानना चक्षु खोली जरा जोईले भरपूर.	देखीले ६
आखी जींदगी एळे वही गई लीधुं न इशनु नाम.	
अंत समये याद न आवशे कदीन कई आराम.	देखीले ७
जमवुं फरवुं बेसवुं उठवुं, छोडी दे सघळो शोक.	
ऐश आरामने तुछ मानीले समज संसार फोक.	देखीले ८
ओलख ओलख अंतर आत्मा भज मन अरिहंत.	
‘ पागल ’ कामज आवशे एतो थाशे पापनो अंत	देखीले ९

તિર્થંકર અરિહંત પ્રભૂવર્લી બોલ મંત્ર નવકાર.

પાપ બઢીં જશે સ્મરણ કરતાં, સફલ થશે અવતાર.

દેખીલે ? ૦

કવીત્વ ન જાણે પીંગલ ન જાણે, લેશ ન ધર્માચાર.

આવે જે ધ્યાને લેશે બોલે આ, ' પાગલ ' દિલ ઉદ્ધાર.

દેખીલે ? ૧

પ્રભુ ભજ તું.

ભ્રમણ મૂંસાય ભક્તિથી, ભલે ભગવંતને ભજતું.

ભરિલે ભક્તિનો મંડાર, મજિલે ભાવથી પ્રભુ તું.

૧

મમ્યો મૂંડા ચોન્યાશીમાં, પડ્યો છે પાપ રાશીમાં

મળ્યો માનવનો અવતાર, સફલ કરવા પ્રભુ ભજતું.

૨

રહ્યો રાચી શું કાયામાં, અને સંસાર માયામાં

હઠાવા પાપની સ્વાતર, બની મસ્તાન પ્રભુ ભજતું.

૩

અજ્ઞાને અંધના બન તું, આતમજ્ઞાન મન ધર તું

આત્મા શુદ્ધ તો કરવા, હવે નિશ્ચે પ્રભુ ભજ તું.

૪

હવે ના ધાર કાયાને, તજીદે ક્રોધ માયાને.

અચલ વૃત્તી ધરી લીનતા, સ્વરા ભાવે પ્રભુ ભજ તું.

૫

પિતા માતા બેની માર્યા, ન કોઈએ કોઈને તાર્યા.

પ્રભુવિના ન તારક કોઈ, તો તરવા પ્રભુ ભજતું.

૬

મવિષ્ય કોઈ ના જાણે, જો જમડા જીવડો તાણે.

અસંક મક્તિથી વશ કરવા પ્રભુને ભજ તું પાગલ

૭

स्वरूप भावना.

(जेसल करी ले विचार—ये राग.)

स्वपर स्वरूपने विचार, धारी भर ज्ञान भार,
 देख आत्मनो दरबार, भूल देहनो विचार;
 आवोने सहु मळी सत्य उपासना करीए,
 सत्य शोधी संग एक रुप धरीए. आवोने. १

क्षणमां दिन रात थाय, पलमां रात दिन थाय;
 ए क्षण अजब कहेवाय, शोधवा मन जो तणाय. आ. २

सत्य बोले मुखमांय, पण असत्ये तणाय;
 शाळा महीं ना भणाय, अंतर खणतां जणाय. आ. ३

सत्यामृत सत्य धार, सिंचि ज्ञानने प्रगटाव;
 सत्यामृते जम निवार, अमृतरुप एकाकार. आ. ४

कंचन गळे तापमांय, देह गाळतां पमाय;
 प्रभुरुप देहाकार, ध्यातां नासे अंधकार. आ. ५

सत्य भजो भली भात, अमृत आत मात तात;
 रहस्य समायुं दिन रात, जगते फरे मळे लात;
 जाग्रत सत्याचार विचार, 'पागल' धर ना आकार. आ. ६

मन कल्पना.

सारासार भावे स्वर्ग, नीचानीच भावे नर्क;
 समभावे रंचायुं मोक्ष, बाह्यभावे रंचायुं विश्व. १

- શ્વેતાકારનો નકશો, અક્ષરરૂપ લખાયો છે;
 નથી જગ चीज જો તેમાં, બાહ્ય ભાવે રચાયું વિશ્વ. ૨
- જગત્ત્રય છે અસત્, અંતઃદૃષ્ટાજ માની લે સત્;
 સ્થિર મનકલ્પના પદશિવ, બાહ્ય ભાવે રચાયું વિશ્વ ૩
- જગત છે રાત જગત છે દિન, જગત છે મૂ જગત છે નીર;
 જગત માનવ જગત છે દિવ્ય, બાહ્ય ભાવે રચાયું વિશ્વ. ૪
- જગત જંજાળ છે કંગાળ, જગત છે દેવ જગત છે કાઠ;
 જગત શ્રાતાં પ્રકાશિત નિજ, બાહ્યભાવે રચાયું વિશ્વ. ૫
- દોડાદોડ જોડાજોડ, ફોડાફોડ તોડાતોડ;
 જગત સાગર જગત છે શૂન્ય, બાહ્યભાવે રચાયું વિશ્વ ૬
- જગત બુરું જગત સારું, જગત ધોલુ જગત કાલું;
 જગદૃષ્ટિ જાણે જીવ, બાહ્યભાવે રચાયું વિશ્વ. ૭
- મૂ સ્વેચર અને જલચર, જંગમ ને વઢી સ્થાવર;
 જ્ઞાને જ્ઞાન પ્રકાશિત શિવ, બાહ્યભાવે રચાયું વિશ્વ ૮.
- ડાબાં જમણાં છે સર્વે અંગ, એક મૂલે સમાયા સંગ;
 જગત દિવે દિસે અતિ રમ્ય, બાહ્યભાવે રચાયું વિશ્વ. ૯
- પીછાનો જગતને રીતે, ધ્યાવો કલ્પના ચિત્તે;
 મન જ્ઞાને મોક્ષ છે શ્રેષ્ઠ, બાહ્યભાવે રચાયું વિશ્વ. ૧૦
- અનિચ્છા ધર્મને ગાડે, ઇચ્છા કર્મ ના ભરજે;
 માનાપમાન તજીને ગર્વ, ' પાગલરૂપ ' રચાયું વિશ્વ. ૧૧

तारुं काई नथी. (चेते तो चेतावुं) चाल.

समजे तो समजावुं फरीरे दिवाना दिलडा.

संसारे काईन तारुं, माटे कां वदे छे मारुं
जे जोईश ते छे न्यारुं-दिवाना दिलडा. १

मात तात बंधू नारी, विश्वमां तने जे प्यारी.
भगिनी पण थाय न्यारीरे-दिवाना दिलडा. २

कंचन सम छे तूज काया, संबन्धीओनी छे माया.
मरतां तजे छे जायारे-दिवाना दिलडा. ३

काळ उभो मोहूं फाडी, मूखे खेंचे आयू तारी.
समजी कां दे विसारीरे-दिवाना दिलडा. ४

मरतां देहनी झोळी, बांधी लई जाय दोडी.
स्मशाने सळगावे होळीरे-दिवाना दिलडा ५

करें काई नही झाली, रंक राय चाल्या खाली.
बाळ्यां काष्टमांही घालीरे-दिवाना दिलडा ६

विचार गणीने सारां, पाप कां गणेछे प्यारां
नेणतो उघाड तारारे-दिवाना दिलडां ७

माटे भजभज प्रेमे-प्रभूने तूं नित्य नेमे.
मोक्षपदे पहुँच क्षेमेरे-दिवाना दिलडां ८

महावीर नाम सारुं-अखंड सूख देनारुं.
' पागल ' ने लाम्युं प्यारुं-दिवाना दिलडां ९

मधूरुं पुष्प.

हैयानो हार गणतांमें, करीना कोईनी परवा.

हजारो दोषने धरतां, धरीना कोईनी परवा. हैयानो. १

जोयांमें हारना फूलो—

बगीचे ना जई द्वंदो.

फरो भले जीतना बागो, कदी ए फूल मळशे ना. हैयानो. २

मधूरुं पूष्प हैयानुं—

मळ्यूं जे नूर आंखोनुं.

चोक्कस ए पुष्पना रंगे रंगायाने नत्र मारां छे. हैयानो. ३

स्वजन संतोषी जो निंदे—

भले घण बाणथी विंधे.

धर्यो आकार जे साचो, फरीने ध्यान ना चूके. हैयानो. ४

नथी कंई जोगनी आशा—

धरी छे योग निराशा.

तर्जी सौ भोगनी इच्छा, हृदये धारी छे पुष्पीच्छा हैयानो ५

जगतमां लीधुं ने दीधुं—

फरीने रुप पण दीतुं.

थयो बे स्वादी खट्मिठो, खरो रस पूष्पनो पीधो. हैयानो ६

अरे नादान न जाणे तो—

अकलथी ना पीछाणेतो.

नजीक जोईने समजे ना, मधूरां पूष्प प्याराने. हैयानो. ७

हैयानो हार ते आत्मा.

खर अंशे जो तत्त्वोमां.

धरीले ध्यान भावेतुं, पापी देह मल धोवा. हैयानो. ८

हृदय “ पागल ” तुं रंगीले—

ए पाका पूष्पना रंगे.

चंडकोषिये हृदय रंग्यूं, मधूरां पूष्प महावीरथी. हैयानो ९

काया !

सुण आतम मारां, काया नथी तुज प्यारी.

शोधिले प्यारा, कायाथी कार्य निर्धारी. सुण १

अमृत वाणी सांभळी आतम-भर पेट भरपूर.

जगत तत्त्वो पास न आवे, भ्रम भूंसाय जरुरे. सुण २

जग वंद्य वीर वचन रसाळा, धार तूं मन गंभीर.

पदोपदे विचार करीने, चाल थई खंभीररे. सुण ३

भरोंसो आ खोटी कायनो, कदी न घर दिलमांझ

वखत विशेषे जेम विते आ, शोध तत्त्व दिलकायरे. सुण ४

पाणीनुं परपोटुं फूटे, वादळ जो विखराय.

विज चमक ने मेघ धनुष्य पण, पळमांही भूंसायरे. सुण ५

भले रंक के राय होय वळी, ज्ञानी के गुण हीण.

तकनो लाभ काळ ले ज्यारे, घरथी काठे वीररे. सुण ६

आव्यो तेम जईश ते रीते, कई न संग जरूर.

राचे माचे कां कायामां ? ' पागल ' तणा नहीं पूरे सुण ७

मनने उपदेश.

गरबी—(ओधवजी संदेशो कहेजो श्यामने.)

भजतां स्मरतां शोधि लेने आत्मने.

खरां स्वरूपमां मनडां प्रेमे डूलजो.

जगमती ज्योतिने भाळी नेहथी.

अखंड सुवासे मम थयेलुं फूल जो.

जाजतां १

वस्यूं वृक्षपर कांटा डाळे हींचतूं.

सुप्रभाने प्रकाशित करतूं स्हेज जो.

सुविचारे अंधोपण जाणे क्षणमहीं.

लूलो लंगडो बेसी बेसी ग्रेहजो.

भजतां २

हस्त विनानो ग्रही धरीले दिलमां.

जीभविनानो लेछे जेनो स्वाद जो.

नासिकानी जरूर नथी सुवासमां.

बाह्यंद्री विण स्वरूपज सत्य जणायजो.

भजतां ३

फकत जरूर छे गुरुज्ञान विचारनी.

तर्क वितर्क स्पष्टज भान भणायजो.

- शुद्ध विचारे शोधतां नजदीक ले.
 दृष्ट वासने अधोगतिये तणायजो. भजतां ४
- मनोमन तो अनन्य रूपे भासतुं.
 सर्व विचारे साध्य अपेक्षा एक जो.
 भिन्नभिन्न वृत्तिये चालतां सौ दिसे.
 चालतां एक ठामे जाये सर्व जो. भजतां ५
- लक्ष्यबिंदूये पहुँच्या चाल्या पहुँचशे.
 अनंतानंत सिद्धि वरिया शीवजो.
 मनडारे शीद खोळे अवळा मार्गने
 दानो थई खोळीले तारो पंथजो. भजतां ६
- सद्गुरुने भेटी मनडा पंथ पूछ.
 ते विण सत्य कदी तने न जणायजो
 स्वामीओथी पूर दिसे मन स्थूलमां
 शुद्ध थवा सोंपीदे मननी काय जो. भजतां ७
- “ सूर्योदयथी नासे अंधःकारने ”
 गुरुकृपाथी नासे तारां कर्म जो
 “ सद्गुरु भाव जे चाल्या पूरा नियमथी. ”
 “ पागल ” ग्रहीले सत्तात्मरूप मर्म जो. भजतां ८

सत्यरूप.

गझल.

- आत्मा रूपतो साचो, मगन तेमां थई राचो. १
- जगतना रंगने त्यागो, जगतना रूपथी भागो. १
- जगत छे नाशनुं बारुं, आत्मा रूप छे न्यारुं.
- गणातुं विश्वमां प्यारुं, मुमुक्षे स्नेहथी भाळ्युं. २
- पिता मा भाई छे माया, भगिनी नारी सौ माया.
- जाया मित्र पण माया, खरे धनमाल पण माया. ३
- अहीं माया तहीं माया, ज्यां ज्यां जोउं छे माया
- अरे काये वसी माया, खरुं निजरूप भूलाया. ४
- माया भ्रम छे जाणो, माया छे खरो पाणो
- जाणी व्यर्थ कां ताणो, जगत छे आत्म पीछाणो. ५
- पिता मा भाई छे आत्मा, भगिनी भार्या सौ आत्मा
- जाया मित्र पण आत्मा, ज्यां ज्यां जोउं छे आत्मा. ६
- अहीं आत्मा तहीं आत्मा, वस्त्रो धनमालमां आत्मा
- स्थळे स्थळ ए भयों आत्मा, खरां निजरूपमां आत्मा. ७
- कहे “ पागळ ” भजो आत्मा, तम हृदयेज परमात्मा
- हुं, तुं, तेह पण आत्मा, ते तुं हुंय छुं आत्मा. ८

आत्म दर्शन.

गझल.

- प्रभूना भेदने पामी, पागल ले स्थानने जाणी.
 प्रभूना रंगमां जामी, अंतरना भेद ले छाणी. १
 जगतनुं जगतमां देजे.
 तारुं तुं सूखथी लेजे.
 प्रभूनी दिव्य ज्योतिमां, सकल कर्मोज दे बाळी. २
 जगतमां जन्मी शुं जोयूं.
 व्यवहारें सर्वने खोयूं.
 हवे प्रेभू प्रेमेंमां राची, खोयेलुं सत्य ले भाळी. ३
 गुलाबी वृक्षना कांटा.
 संबंधीं मित्रना फांटा.
 गुलाबी पूष्प सुगंधे, ले प्रभू सत्य पीछाणी. ४
 धर्यूं तें नाम तुं जाशे.
 खता दिन रेन तो खाशे.
 जगत सूख-दूःख संसारी, अखंड सूख ले हवे माणी. ५
 अखंड ज्योती महीं वसीयूं
 जनम धरतां अरे खसीयूं.
 नजर ज्योति भणी धरतां, देखायूं आत्मरूप नामी. ६

आत्मरूप आत्ममां रमतां.

ज्योतिरूप निधीमां भमतां.

उल्लळती ल्हेर्री उर्मीमां, रमंती ज्योति ले भाळी.

७

अखंड हर्षे रमे ज्योति

जगतना भानने भूली.

वहे अमृत वारी त्यां, पीले ध्यानमां आणी.

८

“ पागल ” निज ज्योतिमस्तिमां.

सदा घूमे आत्म हस्तिमां.

“ वीर-महा-वीर ” ध्यानने, पकड मजबूत ताणीने.

९

ऐक्यत्व.

हरींगीत.

दृष्टा तणा आ दृश्यमा. दर्शन तणा प्रियभागमां
ज्ञाता वसे छे ज्ञेयमां, प्रिय ज्ञानना अवकाशमां.

१

अवकाशने, आकाशने, प्रकाशने ने ज्योतिनें
जोती फरे दूनिया बधी, छांडीने सत्यना भावने.

२

आ सत् ते असत्य छे, असत्य ने वळी सत्यमां.
अंतर खोई दूर फरती, नही जणाता कृत्यमां.

३

वहेती सरीता प्रेमथी, दोडी जती सागर भणी	
ए प्रेमथी तुज कर चडयू, अखंड रस सागर मणी.	४
अवकाशना आकाश तेजा-काशनाज प्रकाशमां.	
मणीमय बनी मूर्ति प्रकाशे, सर्व दृष्टी मात्रमां.	५
प्रिय अप्रियना व्यवहारमां, आसक्तिना रंग रागमां.	
दृष्टाने भूली दृश्यमां, दृष्टि फरे मूख वाणीमां.	६
वाणी विलासो विलसती, सृष्टि तणा सौंदर्यमां.	
सौंदर्य भाळीने तलसती, माया तणा परिहास्यमां.	७
भूमी महीं मध्व भागमां, आत्मज मणी सुंदर जडयूं.	
जग चित्रना बाह्यिक विलासे, मोह रंगें ए पडयू.	८
निज भावना प्रबळ प्रतापे, लूटसे मणी मोहथी.	
सू-योग सूर्ये वियोग टळशे, सागर-सरिता योगथी.	९
सागर महीं रमती सरिता, झूलती रस रंगमां.	
अमीशरणना प्रिय पानमां, डूले मधूरी अंतमां.	१०
उभराय छे छलकाय छे, प्रिय ल्हेरीओ अमीशरणनी.	
वहेती गंगाना मातृ शरणे, आत्म रसनी झीलणी	११
आत्म भावी प्रेम लावो, धून लगावो आत्मनी.	
पीने पावो अमर शरणा, सेवना सत्तात्मनी.	१२
दृश्य आलम एक दृष्टा, दृष्टियोग अनंत छे.	
ज्ञान ज्ञाता ज्ञेयनी, कृतिये मधूरं चित्र छे.	१३

ए चित्रमां रंगो घणा, अबळां अने सवळां फरे.	
अनंत सुख दूःख खेलता, कल्लोलते जन्मे मरे.	१४
ए दृश्यनी दृष्टिपणाना, दृष्टना बहू रुपमां.	
ए ज्ञेयनी ज्ञानत्वना ज्ञातत्वनाज नियममां.	१५
बहूरुपना एकरुपमां, सृष्टि तणा सौंदर्यमां.	
सागर-सरिता यूक्त ' पागल ' खेले आत्मज सूर्यमां.	१६

मस्त-प्रेमनाद.

गझल-कवाली.

प्रभूनी प्रेमरस यारी, अमारी मस्त बारी छे.	
अम रस यारी बारीमां, गवातां नाद भारी छे.	१
जगत यारी तणा नादो, अमारां कर्ण तोडे छे.	
अम अंतःनाथना नादो, अम भव बंध तोडे छे.	२
जगतना नादनी रचना, जगतना भेदे रमती छे.	
अम चित्त-चोरनी रचना, अम चित्त-चित्रे फरती छे.	३
अमारां नादना किरणो, अमारां दिल भाळे छे.	
अमृत ए वारीना किरणो, अमदिल दाध काढे छे.	४
अम अम-नादना बागे, सुगंधी मीठी बहेके छे.	
अहा ! वायू अमारो ए. सुगंधी नित्य फेंके छे.	५

- સુગંધી લેહરી વાયૂમાં, વેહેતી અમ મસ્તાની છે. ૬
 અમ મસ્તાન મસ્તાની, સંગેં રહેલી એ ચારી છે. ૬
 મધૂર રસ ચારીના ઝરણાં, ઝડતાં આમે લાગે છે. ૭
 સ્વરી પડતાં અમોરે શીર, અમારાં ભય નાસે છે ૭
 અસ્ખંડ જ્યોતિ તળા નાદો, ઝલકતાં સૂર્ય કિરણો છે. ૮
 ચલકતાં સૂર્ય કિરણોમાં, ગુંથાતાં ચિદ્-ચિત્રો છે. ૮
 ગુંથેલાં ચિત્રના બાગે, ઝમી મસ્તાન પ્યારી છે. ૯
 અમૃત પ્યાલા ભરી પાતી, અમર પ્રેમી મસ્તાની છે. ૯
 અસ્ખંડ રાગો બહુ ગાર્દ, અસ્ખંડ શાંતીને અરપે છે. ૧૦
 મીઠી નજરે ચરણ ચાંપી, અમોને શાંત રાખે છે. ૧૦
 હૃદય ગ્રંથી તળા બંધો, ઢીલાં કરનારી પ્યારી છે. ૧૧
 અમ મસ્તાની નાદાની, અમગૃહ રક્ષનારી છે. ૧૧
 સોંપી કૂંચી મસ્તાનોને, નિર્ભયતા દિલે ધારી છે. ૧૨
 હવેનાલેશ પળ પરવા, “ પાગલ ” સ્વચ્છંદ ચારી છે. ૧૨

મન ! માયાથી ચેત.

ભજન.

દૃષ્ટી માત્રે જગત રચનારી, રે મન ! ચેતી ચાલ વિચારી.
 વિવિધ સ્વેલ વિવિધ એની સ્વના, અણુ અણુ જાલ વિહારી.
 જ્યાં ત્યાં પકડે જકડે રે પલમાં, દૃષ્ટિ પડે પાંસી ડારી. રેમન ૧

परणीने तरछोडे पळमां, देखत हांसत मागी.	
दृष्टि पडी त्यां अन्यने परणी, बनी बेठी ए संसारी.	रेमन २
एक रुपे सौ गृहमां पेसे, मा बेन बनी नारी.	
पिता पुत्र पति भ्रातनी संगे, एक रंगे रमनारी.	रेमन ३
जुजवां रुपे रमती छिनाली, कोई न देखत यारी.	
सती कहावे भोळी नारी, जेसी बाळ कुंवारी.	रेमन ४
शुरवीर नरनुं बळ हरण करे, निर्बळ हे दूःख भारी.	
जग रचनामां सांधु पठाडी, लंपट जाळ पसारी.	रेमन ५
कलंकी बनी विश्वमां रही धूमी, निष्कलंकी फरनारी	
प्रपंच जाळ रचती फरती. प्रकृतीशी पण न्यारी	रेमन ६
अनंत प्रभाव भर्यो जेणे जगमां, गुप्त वाट धरनारी.	
जाणे अजाणे जगत जिवोना, घाट सदा घडनारी.	रेमन ७
चेती चाले पद पद दृष्टे, नित् तेथी डरनारी.	
‘ पागल ’ विरल चेतन जाणे, चेतन ना डसनारी.	रेमन ८

फूलनी कळीरथी उद्गवेला विचार.

कुंडलीयोः—जो तुं आ कळी झूलती, हसती रमती छेक.

जुज बखत पछी खीलती, राखीने विवेक.

राखीने विवेक, धिरेथी खुलती जाये

आपे सरस सुवास, हाथने शोभा अपाये.

देखी शुद्ध आनंद, गयूं मन मारूं पीगळी.
 अध्यान थयां सुवाहनी, जोई आ झुता कळी. १
 प्रभू पदमां को अर्पशे, को देश प्रिय धाव.
 गळे आरोपी मित्रने, पूर्णज करशे हाम.
 पूर्णज करशे हाम, प्रियाकर दई तूजने.
 पडी आनंदनी साथ, शोभाविश मित्रकंठने.
 कर आनंदनें सुख, प्रेमथी प्रेमी करमां,
 अहा ! धन्य अवतार, झुलतुं प्रभूना पदमां. २
 तूज आयूं पूर्ण थातां, करपाइश निज अंग.
 कचडाईश प्रेमी पदे, तर्जी दूष्टना संग.
 तर्जी दूष्टना संग, सिधार्वाश तारे रस्ते.
 ना साथी तूज साथ, फेंकीदे तूजने मरते.
 मरतुं प्रभूपद हाथ, घर्म मित्र साथी करतां.
 भोगय अक्षय सुख, पूर्ण तूज आयूं थातां. ३
 बोध रुपी विचारथी, था प्रभू चरणे लीन.
 मोह तजी संसारनो, अरिहंते तल्लीन.
 अरिहंते तल्लीन, अंतमां साथी थाशे.
 को नही धरशे हाथ, जमना मारज खाशे.
 माटे धर जिन ध्यान, धारीने एकज चित्थी.
 ' पागल ' चक्षु खोल, पूप्प कळीना बोधथी. ४

સર્વ સ્વરૂપમય.

(ઓધવજી સંદેશો કહેજો શ્યામને). એ ચાલ.

હદવાઢીરે મટકતાં જીવડા જગતમાં.

જ્યાં મટકે ત્યાં એકજ રૂપ તમામ જો.

મલે મટકને ઘર ઘરમાં તું પ્રેમથી.

અન્ય ગ્રહે છે સર્વજ એક સમાન જો. હદવાઢી ૧

ન ઝળું ને અદકું તુજને અન્યમાં.

પગાંગુઠેથી શીરતાઢને માઢજો.

તેમજ દૃષ્ટ દેઝાતું અંતર માઢીલે.

જોતાં જોતાં સત્ય સ્વ-રૂપ જણાયજો. હદવાઢી ૨

પાતાઢેથી નમ સુધીનું તૂજમાં

તૂંય વસેલો સર્વે એકજ ઠામજો.

દશે દિશા વ્યાપેલી સર્વજ તૂંયથી.

કોઈ ન ઝાલી મરેલ એકજ નામજો. હદવાઢી ૩

અનેક દેશ વિદેશજ વસિયા અંગમાં.

રાજા, રાજ, પ્રજા અને ધનમાલ જો.

ગિરી વૃક્ષને ક્ષેત્ર તિરથ સૌ એકમાં.

સ્થઢ સ્થઢ શોધે આવેછે એ સ્થાલજો. હદવાઢી ૪

ઝેલ જગતનું ચાલ્યું અનાદિ કાઢથી.

ચાલે છે ઘટમાઢ નિરંતર આજજો.

शुद्ध शुद्ध रसगंधे फरतुं चक्र छे.

भेदाभेदे सकल अन्य समाजजो.

हृदवाली ५

दृष्टिभेदे छे जग तुजने माहरुं.

अंतर भेदे एकज आपोआपजो.

विसरंता सौ आवे ज्ञाने ध्यानमां.

अचल शक्तिनुं खरुं तोलने मापजो.

हृदवाली ६

राम रहीम कृष्ण पारस महावीर ए

रहस्ये स्वरूप जरुर जणाय जो.

अंतरांतर ' पागल ' शोधिलेयने

हृदवाली ' पागल ' ने ना न देखायजो. हृदवाली ७

अंतस्थात्म-उद्धार.

(नणदल वीरा, अधीरा जरा धीर धीर) ए चाल.

चतूरी जरा चेतीलें, न मोह मन आण आण.

न मोह मन आण आण, मोह दूःख खाण खाण. चतूरी १

जगत जंजालमां जाये छे, जोवन झळहळतुं.

मिथ्या मायाना मित्रोथी, तने न को कळतुं.

करीले ' प्रेमनी ' सेवाथी, सूख तुज मळतुं.

पूर्ण स्नेही थई, शिव मार्गनेज सर करतुं.

चतूरी २

प्रिय मंत्रो वदीने, जगत् नाथ भोळविले.

शांत सैयामां दिले, नाथने पोढाडीदे.

मिठी मीठी उंधमां, प्रभूनुं रहस्य जाणीले.

फरी फरीं वस्त ना'वे, कां हवे गुमावीदे.

चतूरी ३

देहनुं भान भूली, लेने हवे नुं मन पीछाणी.

जेना रहस्यथी, संसारे ले सूख माणी.

हर्ष शोक तजी, समवृतीने ध्याने आणी.

भजीने भावथी, पीले अमृत रस पाणी.

चतूरी ४

रोपी विचारो उंडा मूळने मजवूत करीले.

पुनरपी न बने कशी ताराथी भक्तिरे.

वधेला वृक्षनुं स्नेहथी रसपान करीले.

‘ पागल ’ भज हवे थै निराभिमानी रे.

चतूरी ५

जगतनुं मिथ्यापणुं.

ओढवा पहेरवा माटी, सुवाने बेसवा माटी;

खावाने पीवा माटी, जवुं तन स्थान सहु त्यागी

१

जरी प्रकाश ना मलशे, हवा ते स्थळ ना मलशे;

सहुर्नीं भूल त्यां पडशे, जवुं तन स्थान सहु त्यागी.

२

- नडे ना सरदी गरमी, नडे ना आधि ने व्याधि;
 नडे ना सुख दुःखाधि, जवुं तन स्थान सहु त्यागी. ३
- रम्यो राच्यो कुद्यो खेल्यो, भर्यो ममता तणो थेलो;
 जगत् मायाने तो मेलो, जवुं तन स्थान सहु त्यागी. ४
- आव्यो सहु संग तो मलवा, बेसो ना तमे दळवा,
 करो यत्न ज्ञानने भरवा, जवुं तन स्थान सहु त्यागी. ५
- भाई बाई भाईने छोडी, नारी सुख क्षण तरछोडी;
 जनक धन माल सहु छोडी, जवुं तन स्थान सहु त्यागी. ६
- सहु सत्य स्नेहथी मळजो, तन्मय रुपथी भळजो;
 प्रभुनुं ध्यान तो धरजो, जवुं तन स्थान सहु त्यागी. ७
- मा उदरेथी जनम्या बे, एकज रकते मळ्या तन बे;
 अनेक जनम्या छे ए वीर्ये, जवुं तन स्थान सहु त्यागी. ८
- हुं तुं ना अंतर भेदे, ग्रहना पण छे ए भेदे;
 जगत जुटुंज ए भेदे, जवुं तन स्थान सहु त्यागी. ९
- एकज वीर्ये जगतने घर, समजतां जाणवो ते नर;
 अण समजु अज्ञानी खर, जवुं तन स्थान सहु त्यागी. १०
- सिंधुना जल बिंदुमां, असंख्या छे ए बिंदुमां;
 जणाया नेत्र बिंदुमां, जवुं तन स्थान सहु त्यागी. ११
- सुसमय जाय छे भाई, काल हवे खाय छे धाई;
 नथी को कोनी सगाई, जवुं तन स्थान सहु त्यागी. १२

બોલ્યા શબ્દ એ જ્ઞાની, ' પાગલ ' એ શીખ સહુ માની;
 અતૂલ ભક્તિની લ્યો લાળી, જવું પાગલને સહુ ત્યાગી ૧૩

મનને ચેતવણી.

ડઠી આંખ સ્ખોલી દે, બીજે ઠામ જવાનું છે;
 તન ગાડીમાં બલ ઇંજિન, શ્વાસે શ્વાસ લગાવું છે. ૧
 વાયુ નીર રક્તના કોયલા, મન ડ્રાઇવર બનાવું છે;
 દશે દેહદ્વાર સ્ખોલીને, રંગે રંગ તાર દેવી છે. ૨
 ફર્સ્ટ સેકન્ડ ઇન્ટર થર્ડ, ડબા તનમાં જોડેલા છે;
 રસીદો પાપ પૂન્યોની, આત્મા ગાર્ડે લીધી છે. ૩
 એ આત્મા ગાર્ડ છે સંગે, જે નીત ગાડી ચલાવે છે;
 નોકર ધર્મના સંગે, એ ગાડી સાફ કરાવે છે. ૪
 નિઃસ્વાર્થી સુસ્વથી બેસે, સ્વાર્થીને તજી દે છે;
 સિફારસ ત્યાં ન કોઈની, ન ચાલી ચાલવાની છે. ૫
 ધર્મ દ્રવ્યે ટિકિટ લે જે, જરૂર શિવસ્થાન પહોંચે છે;
 અધર્મે તો મળે ધક્કા, જગતમાં નિત્ય ભટકે છે. ૬
 સમતા સંગ રાચીને, સહુ બંધન છોડી દો;
 ષડ રિપુઓ શત્રુઓથી, નિઃસ્વાર્થી માલ બચાવી લો. ૭

- સ્વરૂં તુજરૂપ માઝી લે, જેને શિવનાગી સ્પર્શે છે;
 જગત્ નિદ્રાથી થઈ જા દૂર, શિવ શિવસ્થાન સુવેછે. ૮
 મઘ્યો માનવ ઉત્તમ તન, પ્રમુ ભક્તિને કરવાન;
 આત્મારંગી અજાણ્યો તે, પશુવ્રતિએ જીવ્યો છે. ૯
 જરા તું શોચ સ્ટીમરૂને, રચાયું સ્થાન ક્યા દમનું;
 ગયો જો દમ નીચ રંગે, સ્વેચ્છર તું ઠગાયો છે. ૧૦
 જગત્ એક ધર્મશાળા છે, મુસાફિર ત્યાં તું વે દિનનો;
 તજીને ધર્મશાઝાને, જરૂર તુજ ઠામ જવાનું છે. ૧૧
 માઈ બાઈ ને માઈ, ન આવે સાથ કો ધાઈ;
 પિતાને દીસ્ત છે જગના, તજી કાયા જવાનું છે. ૧૨
 નિજરૂપ ન રીના સંગે, રાચે મોહના મંગે;
 તજી તન ધનની માયા, અરે આસર જવાનું છે. ૧૩
 ' પાગલ ' તજ સ્વાર્થના બંદા, સેલાડી જગત્ ચુનંદો;
 મૂપર એ રહ્યા એ ગંદા, તજીને વાટે ચાલ્યો જા. ૧૪

દિવ્ય પ્રેમ.

- અમારો પ્રેમ ન્યારો તો, અમારી નેમ ન્યારી છે;
 અમારા પ્રેમની એ નેમ, અમોને શીલનારી છે. ૧

अमोए प्रेम सागरमां मगनने मस्त थई फरीए;	
अमीरस प्रेमनो प्यालो, अमीरस प्रेमथी भरीए.	२
जगत आखुं जगत प्रेम, जगतमय थईने भटके छे;	
अमारा दिलनो दिलदार, जगतने जोई अटके छे	३
जगतना प्रेमना ग्रंथो, ज्यां जो त्यांज छे फरता;	
अमारा प्रेमना ग्रंथो, सदा अम अंतरे रमता.	४
जगतना प्रेमनी गांठे, वहे दिल दुःखनी धारा;	
अमृत अम प्रेमना रसमां, अमारां दिल तरनारां.	५
जगतना प्रेमनी साथे, अमारो प्रेम ना मळतो;	
अमारां प्रेम तत्त्वोमां, अजब एक तत्व छे भळतुं	६
अमारी प्रेम छांयामां जगत आखुं भरोयुं छे;	
जगतने छांय आ दिसती, अरे क्यां भूत आव्युं छे.	७
जगतना सुख ने दुःखो, अमो क्यां खोळवा जईए;	
अमारी प्रेम मस्तीमां, अमो ए सर्वने सहीए.	८
अमारो प्रेम छे शूरो, अमोने जगतना भावे;	
भले विश्वास राखीने, जगत अम प्रेममां आवे.	९
जगत आखुं जगतनो प्रेम, जगतमय अम थई फरीए;	
अमारो प्रेम साचो तो, जगतथी ना कदि डरीए.	१०
अमारो प्रेम ते जगमां, जगतनो प्रेम ते अममां;	
जगत अममां अमो जगमां, अमारो प्रेम छे सहुमां.	११

મળે આવો અને ગાવો, અમારાં પ્રેમનાં ગીતો;	
અમારાં પ્રેમ ગીતોમાં, અમીરસ નિત્ય છે મીટો.	૧૨
અમીરસ પ્રેમનાં ઝરણાં, પીયોને જગતને પાઓ;	
અહા આ પ્રેમ સાગરના, પ્રભુનો લ્યો તમે લાવો.	૧૩
પ્રભુની પ્રેમ મૂર્તિએ, અમદિલ નિત્ય સ્ફૂર્તિ છે;	
અમ દિલદારની સ્ફૂર્તિ, જગતની માન્ય મૂર્તિ છે.	૧૪
પામો જગત આનદ, અમારી પ્રેમ મૂર્તિમાં;	
અમારામાં રમે ' પાગલ ', જગતની પ્રેમ સ્ફૂર્તિમાં.	૧૫

અહીંયા અને ત્યાં.

અહીં શુંય છે તહીં શુંય છે, તે તત્ત્વને ના જાણશો;	
યાદી અને અંતર તણું, તે, તો કદિ ન પિછાણશો.	૧
હસતાં અને રોવાં જતાં, કે પ્રવલતાં ધરવા છતાં;	
અદૃશ્યને ના જાણશો, કોટી ઉપાયો કર્યા જતાં.	૨
હસવું અને રોવું તર્જો, પ્રવલતા સમદૃષ્ટિમાં;	
જે જાણવું તે કંઈ નથી, જે કંઈ નથી તે યાદમાં.	૩
ક્યાં રોવું છે ક્યાં હાંસવું, એ રીત વિશ્વે છે નહિ;	
જ્યાં ઘટે ત્યાં રોવું હસવું, પ્રવલતા દિલ છે સહી.	૪

જ્યાં જન્મ ધાર્યો મેં અરે, તો મરવું એ છે નક્કી;	
જન્મ મૃત્યુ નિવારવાને, યત્નને હું ધરું નક્કી.	૫
જોયું બધું જે પૂર્વમાં, મૂલ્યો અહીં પછડાઈને;	
તે માટે શોકજ શું કરું, પ્રારબ્ધ મંહીજ ઘડાઈને.	૬
આવ્યું બધું હવે પૂર્વનું, દેખાયું દિલના ચશ્મમાં;	
દિલ ચશ્મે વિશ્વ રમતું, માણું ચશ્મ વિકાશમાં.	૭
ગરબુર્જમાં મુજ ચશ્મ છે, મુજ ચશ્મ નિત્ય પ્રકાશ તું;	
આ ચશ્મ આલમને જુવે, આલમ ત્યાં છે હાંસતું.	૮
આલમતણા સહુ ચશ્મમાં, આલમ નિત્ય ગાજતાં;	
દૃશ્ય ચશ્મો માઠતાં, ચશ્મે કદિ ન નિહાઠતાં.	૯
દરિઆવની લહેરી સમી, લેરી ડહાલતી આમમાં;	
અંતરમહીં મછીઓ રમતી, લાભમાં ને કાપમાં.	૧૦
અદ્ભુત યુક્તિ ચશ્મની, જ્યાં દિલમાં આવી જશે;	
ચશ્મને સાગરની લે રી, મછીઓ દેખાઈ જશે.	૧૧
આ ચશ્મશું ને લે રી શી, ને દિલ શું આલમમાં;	
જોવા તણાતું તાંતણું, તોડો પ્રભુની યાદમાં.	૧૨
એ પ્રભુ એ ચશ્મ છે, દરિયાવ લહેરી એ બની;	
એ મછીઓ સૌ એહ છે, યાદી ધરો એક નામની.	૧૩
આલમ બનીને દિલ બન્યું, લહેરી બની દરીયાવની;	
મછી બની રમે કૂદતી, એ યાદ લેવા નામની.	૧૪

જા. યાદમાં તમ યાદમાં, સૌ યાદમાં આલમમહી;
આલમતણી ફરિયાદમાં, પાગલ ફરે છે યાદમાં.

૧૫

જગતને નમસ્કાર.

- જગતની સ્વાર્થ દૃષ્ટિને, અમે તો દૂરથી નમીણ;
અમ દિલ સ્નેહ સાગમાં, અમે નિત્ય સ્નેહથી રમીણ. ૧
- જગતના સ્વાર્થી બંદાઓ, સદા નિજ સ્વાર્થમાં ભમતા,
જગતના સ્વાર્થ ભાઠીને, અમ દિલ આંસુઓ खરતાં. ૨
- અમે જ્યાં સ્વાર્થથી ડરીણ, અમ નજદીક આવે છે;
અમારાં નેત્રની મૂલો, ઓર અમને સતાવે છે. ૩
- અમે જ્યાં ભાઠતાં કંચન, પથ્થર ત્યાં હાથ આવે છે;
લેતાં હાથમાંહી ફૂલ, કાંટા હાથ વાગે છે. ૪
- અહા શું જગત કૃતિ છે, જ્યાં ત્યાં નીચવૃત્તિ છે;
નિઃસ્વાર્થી કોઈ ના મઠતું, જગતમાં સ્વાર્થ ભરતી છે. ૫
- અમે અમ દિલમાં રમીણ, અમ દિલદારનાં દિલમાં;
હવે ના આજથી પરવા. જઈણ ના જગતનાં, દિલમાં. ૬
- જગતની જડ ચીજોને, મલે લ્યો જડના પ્રેમે;
જગત લેશે અને દેશે. જગતના જડની દૃષ્ટે. ૭

गरज जो लाख वारे हो, तो आवो स्वार्थ छांडीने;	
नहि कां ज्यां खुशी हो त्यां, फरो जग वृक्ष दांडीमां.	८
कदि इच्छाय जो थावे, निःस्वार्थी प्रेममां न्हाजो;	
प्रभुना प्रेमना गीतो, निःस्वार्थी प्रेमथी गाजो.	९
अम दिलदार छांयानो, अने जग सुख छांयानो;	
कदिना मेळ तो मळतो, जगत दिलदार छांयानो	१०
जगत अम एक छांया छे, जगतने तेह माया छे;	
जगतने सुख मायामां, अम सुख जगत छांया छे.	११
अमोने बाध तो मळतो, जगतनी छांयमां जोतां;	
अमोने शांति त्यां मळती, ए माया छांयने खोतां.	१२
जग जजाल कीडानी, उनी उनी आंच आवे छे;	
जगतनी आंचवाळाओ, अमोने तो सतावे छे.	१३
कीडाथी दूर थातामां, जगतनी आंच तो भागे;	
अमारी शांति त्यां फरती, अम दिलदारनी आगे.	१४
अम दिलदारमां ' पागल ' भमे छे नित्य मस्तीमां;	
हठावे सर्व जगने ए, खुशीथी दिल कुस्तीमां.	१५

प्रभुको पानेकी राह.

जगतमें तुं मुसाफिर हे, जगतसें उठ जानां हे;	
जगतकी स्वार्थ दृष्टिमें, जरूर तो मार खानां हे.	१

- चला रास्ते लगी ठोकर, निकलकर जान जाती है;
- पडा तन मिट्टिमें उस्कु, फुंक फुंककर जलाता है. २
- खुब फिरता है रुबाबो में, जनम फिर फिर गमाया है;
- जगतकी यारीमे फसके, खता दिन रेन खाता है. ३
- अरे माचाप ओर भाई, जोरु जाया न साथी है;
- सर्बी जन यार मतलब के, उम्र धूलमें मिलाता है. ४
- जनम पाया ए दुनियामें, मायानें सब भूलाया है;
- प्रभुके नामकी यादी, अंतर के बिच छूयाया है. ५
- सफा दिलमें बसा दिलदार, जगतकी केदमें सड़ा;
- जगतकी केद छूटनेसे, हमे दिलदार तो मिलता. ६
- हम दिलदार यारीमें, जगतकी ना विमारी है;
- हमारी मस्त यारीमें, निशाकी धून्दी भारी है. ७
- अमर होना तुजे जो हो, तो दिलदारीमें कर यारी;
- अमृतरस यारीमें मिलता, अमीरस दे रही प्यारी. ८
- हमारी प्यारी मतवाली, हमे ए दे रही लाली;
- बने हम लालीमें मस्तान, हम दिलदार हमवाली. ९
- जगतकी राहसें हमराह, निराली हमने पाई है;
- जगत दुःखना हमे खाता, हमे सुख अब दिखाई है. १०
- बड़े विद्वान् कहते हय, सब संसार असारा है;
- जग जंजालका हय आळ, जगत मिथ्या पसारा है. ११

जगतसें क्या हय लेना, जगतमें क्या हय देना;	
प्रभुके साथ खेल लेना, प्रभुको याद करलेना.	१२
अरे यारो जगत छांडो, जगतका फंद जुठा हय;	
हम दिलदार सच्चा तो, हमारा फंद सच्चा हय	१३
हम दिलदारकी स्फूर्ति, हमारे दिलमें आती हय;	
हमारेकु तुमारेकु, सबीकुं राह दिखाती हय;	१४
सबी हो जाय जो ' पागल ', तुमारे पासमें दिलदार;	
जहांतक जगत दाने हो. तुमारे पास ना दिलदार.	१५

एकाकार-भावना.

होरी काफी. (अमे तो आज तमारां)

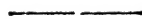
दिलेदिल मेळव साथे, भूलीने भान गमार.	
गळे साकर जेम नीर संगाथे, गळीपामो मन सार.	दिले १
मळे जे रीते आनंद-अक्षय, मेळव रीत लगार.	
बन्यो विचारी जनपद पामी, लघुमति हेठ उत्तार.	दिले २
रक्षण करी जम निवारी, आत्मे धरिले प्यार.	
जग-भार कार्य तुजनु उतारी, धर्म सदा मन धार.	दिले ३
इन पद धाम धरिले भाई, सत्पुख ए निरधार.	
नमी निजात्मे-भट्टी अन्यात्मे, ' पागल ' ए आत्मसार.	दिले ४

આત્મપ્રકાશ.

કાલીંગડો.

આતમ જાત તારી પીછાન, કેમ રહે તેથી અજ્ઞાન, ॥ આત્મ. ॥
 પડ્યો રહ્યો છે ડંડા કૂવામાં, બહાર આવીને તપાસ,
 હાથ ધરીલે પ્રેમનો પ્યાલો રસ મધૂરું ચાસ, ॥ આતમ. ॥ ૧
 દૂર નજરકર અધર ન સરમર, કર પકર જગનાથ,
 પાપ પ્રકાશી પડાડ પાચે, ધરી ધર્મ ધનૂષને હાથ. ॥ આતમ ॥ ૨
 સગાં સહોદર સંબંધીઓ સહૂ, સ્વારથ સરતાં જાય.
 આત્માનુભવે આત્માનંદે, આત્મીક જ્ઞાન જણાય. ॥ આતમ ॥ ૩
 ભજમજ ભાવે ભગવંત મહામહ, ભક્તિ ભા મંડાર.
 ' પાગલ ' પ્રમાદી પ્રચંડી પ્રવંચી, પ્રભૂ પ્રપિતા કરપાર ॥ આતમ ॥ ૪

જગતનું રૂપ શાહ છે.

પિતા માતા નથી તારાં, બંધુ વહેન છે ન્યારાં.
 સગાં દોસ્તો કાં કહે મારાં, જગતનું રૂપ શાહ છે.

નથી લક્ષ્મી અરે તારી, કરે જે સૌવળી યારી.	
ગળીલે કુલટા નારી, જગતનું રુપ સ્વારું છે.	૨
મઘ્યા માઢા અને બાગો, અદરની દૃષ્ટિયે ત્યાગો.	
હવે નિદ્રાથી તો જાગો, જગતનું રુપ સ્વારું છે.	૩
ઘોડા ગાડી વાડી લાડી, પીયેકાં જગતની તાડી.	
ઘરે ઁંદીર બીલાડી, જગતનું રુપ સ્વારું છે.	૪
સંસારી ક્ષણીક સૂઝો, ગળી આત્મા તળા દૂઝો.	
પ્રભૂવિળ જન્મ જો લૂઝો, જગતનું રુપ સ્વારું છે.	૫
હજુ બાજી ગમાવોના, પ્રભૂનો પ્રેમ મૂલોના.	
ઘટ્ટરિપુઓથી રંગાઓના, જગતનું રુપ સ્વારું છે.	૬
યમ સાથે છે જાવાનું, નથી તારે તો ટઢવાનું.	
અનેક કષ્ટોને સ્હેવાનું, જગતનું રુપ સ્વારું છે.	૭
સદા ' પાગલ ' રહે છેતો, જગત્ કૃત્યે બઢે છે તો.	
સમજો જન સત્ય છે જેતો, જગતનું રુપ સ્વારું છે.	૮

પ્રભૂ પ્રાર્થના.

આશા ગોડી.

આધાર ંક તમારો, પ્રભૂજી મુને આધાર ંક તમારો.

કોઈ ન પાસે ક્રોળથી બોલું, સહુ આલમ છે ન્યારો. પ્ર ૧

प्राणप्रीय मम नाथ नगीना, हुं तमथी रह्यो प्यासो.	प्र. २
जणजणना गुण गार्हने वहाला, जन्मारो केम जाशे.	प्र. ३
वात तमारी मनमां आवे, तम बिना को कने बोलुं	प्र. ४
घटघटमां प्रभू आपनी मूर्ती, तेथी हुं ने हुं भूलुं.	प्र. ५
' पागल ' प्रभूना पदमां लागी, विनवे आशा पूरो.	प्र. ६

